

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/139/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

65/2018. (IV. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) [...] I .r. panaszos¹ és [...] II. r. panaszos [...] 2017. március 29-én előterjesztett **panaszát** a 2018. április 19-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – Nemzeti Védelmi Szolgálat – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedés történt.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszosok jogi képviselő útján 2017. március 29-én, postai úton terjesztettek elő panaszt a velük szemben 2017. március 9-én foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) Dr. K.Zs.Z. (továbbiakban I. rendű panaszos) beadványában előadta, hogy 2017. március 9-én szolgálaton kívül, a K., A. J. u. [...] szám alatti lakásán tartózkodott, amikor a szolgálati mobiltelefonján 14 óra 39 perckor felhívta Dr. T. F. r. alezredes a B.-i Rendőrkapitányság vezetője, aki egyben a parancsnoka is, hogy hol tartózkodik. Az I.r. panaszos erre azt válaszolta, hogy a lakásán. Megkérdezte továbbá, hogy be tud-e menni a K., K. utca * szám alatt lévő K.-i Rendőrőrsre, amelyre igennel válaszolt. Az I r.panaszos beült a saját gépkocsijába és elindult a rendőrőrs irányába, kb. 60 méter megtételét követően meg kellett állnia és le kellett húzódnia, a menetirány szerinti jobb oldalra - a füves területre-, hogy a vele szemben közlekedő megkülönböztető jelzés nélküli gépkocsival ne ütközzön össze. Ennek következtében mögötte is megállt egy megkülönböztető jelzés nélküli gépkocsi. Ekkor kiszállt a 2 gépkocsiból legalább 4, de lehet 5 személy, akik közölték vele, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat tagjai. A személyek kiszállásával párhuzamosan az I. r. panaszos is kiszállt a gépkocsiból. A felszólításra, hogy forduljon meg és tegye fel a kocsira a kezét,

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

engedelmeskedett, egyértelműen együttműködő magatartást tanúsított. 1-1 személy megfogta az I. r. panaszos kezeit, miközben azt kérdezte az egyik személy tőle, hogy van-e nála pénz. Majd ruházat átvizsgálást hajtott végre rajta, amely során szűrő- vágó eszközt, vagy egyéb közbiztonságra veszélyes tárgyat nem talált. Ezután felszólították, hogy tegye hátra a kezeit, amelynek eleget tett, így megbilincseltek, és a gépkocsija mögött lévő gépkocsi hátsó ülésére ültették be. A gépkocsiban a hátsó ülésen mellette ült 1 személy, aki az őrzését látta el.

Az előállítás megkezdésekor, 14 óra 40 perckor az I. r. panaszossal nem közölték, hogy miért alkalmaznak bilincset, illetve, hogy miért van előállítva. A házkutatás megkezdésekor, 18 óra 44 perckor kapott tájékoztatást először. A gépkocsiban kb. 30 perc elteltével, mivel az I. r. panaszosnak fáj a csuklója, kérte, hogy vegyék le róla azt, hiszen együttműködő magatartást tanúsított. Ezt követően az I. r. panaszos kezeit előre bilincseltek. A panaszos a beadványában előadta, hogy a gépkocsiban tartózkodott kb. 2.5 órát, amely idő alatt semmilyen nyomozati cselekményt nem végeztek. 17 óra körül érkezett haza az I.r. panaszos lakása elé a felesége (továbbiakban : II. r. panaszos) ,aki kérdezte Dr. T. F.-t, hogy mi történt. Dr. T. F. annyit közölt, hogy nem nyilatkozhat. Erre a II. r. panaszos zaklatottan azt válaszolta, hogy bármi is történt, így megalázni egy rendőrt, egy őrsparancsnokot a település lakói előtt nem lehet. Majd az egyik civil ruhás rendőr a következőt reagálta: „örüljön neki, hogy nem a TEK-esek jöttek és taposták a földbe a férjét". Ekkor már 5 gépkocsi és 12-14 fő rendőr tartózkodott a helyszínen, de még mindig nem hajtottak végre semmilyen nyomozati cselekményt. 19 óra 35 perckor a helyszínre érkező bűnügyes rendőrök közölték az I. r. panaszossal, hogy együtt kell bemenniük a lakásba, ezért az I. r. panaszos nyissa ki az ajtót. Mivel az I. r. panaszos kulcsa a leállított kocsiában maradt, így odakísérték vezetőszíjra, ahol kinyitották a kocsiját és onnan kivethette a kulcsát. Az I. r. panaszos megbilincselte kezével mutatnia kellett a kulcsokra, amelyet le is fotóztak. Majd az I. r. panaszost bekísérték a lakásba, ahol a házkutatás során átadta a keresett tárgyat, kitöltésre került az erről szóló jegyzőkönyv. A panaszosi beadvány alapján a házkutatásról szóló jegyzőkönyv 19 óra 26 perckor került lezárásra. A panaszosok által leírtak alapján, amíg az I. r. panaszos személyi szabadság korlátozása alatt állt és egyben meg volt bilincselve, ezalatt lefolytattak a lakásában egy „általános fegyvertárolóhely ellenőrzést" is 19 óra 1 perc kezdettel. Ennek végeztével a korábban házkutatást végző civil ruhás nyomozó utasította az egyenruhás rendőröket, hogy vegyék le az I.r. panaszosról a bilincset, amelyet meg is tettek.

Ezek után az I.r. panaszost a K.-i Rendőrőrs épületébe szállították, ahol a szolgálati fegyverét és a rendőrőrs kulcsait átadta az I.r. panaszos. Az I. r. panaszos lemondott a szolgálati viszonyáról, mivel tisztában volt azzal, hogy bármi is lesz az eljárás kimenetele, az így megalázott, bemocskolt rendőr, őrsparancsnok, már nem szerezheti vissza a lakosság előtt a megfelelő bizalmat. Az I. r. panaszos sérelmezi, az ellene lefolytatott rendőrségi eljárás szakmaiságát, valamint emberileg sem tartja elfogadhatónak az eljárás alatt tanúsított magatartást. A II. r. panaszos továbbá sérelmezi, hogy nem mehetett be az otthonába és indulatos szavakkal beszéltek hozzá, ami félelmet keltett benne.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését.

1) Dr. R. A. r. ezredes a Nemzeti Védelmi Szolgálat (továbbiakban:NVSZ) hivatalvezetője az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat az Rtv. 7/A. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve kijelöléséről, valamint feladatai ellátásának, a kifogástalan életvitel ellenőrzés és megbízhatósági vizsgálat részletes szabályainak megállapításáról szóló 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet 10. §-ának rendelkezéseire az I.r. panaszos volt c. r. alezredesnek, a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Berettyóújfalui Rendőrkapitányság K.-i Rendőrőrs korábbi parancsnokának a megbízhatósági vizsgálatát rendelte el 2017. február 21-én.

A megbízhatósági vizsgálatnak az Rtv. 7/A. § (2) bekezdésében meghatározott végrehajtási terv alapján történő lefolytatását a Sz.-Sz.-B. Megyei Főügyészség 2017. február 23-án jóváhagyta. A

vizsgálat Rtv. 7/A. § (4) bekezdésében meghatározott 15 napos határidejének kezdő napja 2017. március 1. , befejező napja pedig 2017. március 15. volt. A megbízhatósági vizsgálat során 2017. március 9-én 13 óra 55 perckor a NVSZ fedett okmányokkal ellátott tárgyalótisztje személyesen találkozott az I.r. panaszossal, a K. A. J. utca [...] szám alatt található lakása előtt, ahonnan K.-i, * utcán található [...] nevű vendéglátóhelyre mentek. Az étteremben az NVSZ tárgyalótisztje annak ígéretéért cserébe, hogy az általa üzemeltetett tehergépjárművek nem lesznek ellenőrzés alá vonva az I. r.panaszos vezette Rendőrőrs illetékességi területén lévő, súlykorlátozással érintett útszakaszon történő áthaladásuk során, 50.000 forint készpénzt adott át az I.r. panaszosnak, aki azt eltette Az 50.000 forint bankjegyei sorozatszámuk alapján a megbízhatósági vizsgálat megkezdését megelőzően jegyzőkönyvben rögzítésre kerültek.

Az I. r. panaszos ezzel a cselekménnyel megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntettét.

Az esetet követően az NVSZ tárgyalótisztje az I. r. panaszost - kérésére - gépkocsival a lakására szállította, majd a lakásába bement, ezt követően a tárgyalótiszt az I. r. panaszos tettenérésére és elfogására kijelölt NVSZ védelmi tisztet tájékoztatta a történetéről. Tekintettel arra, hogy az NVSZ megbízhatósági vizsgálatot ellátó munkatársai tudomással bírtak arról, hogy az I. r. panaszos szabadidejében vadászati tevékenységet is folytat, illetőleg otthonában - engedéllyel - több éles lőfegyvert is tárol a közterületen biztonságosan végrehajtható intézkedés mellett döntöttek. 2017. március 9-én 14 óra 38 perckor az I. r. panaszos otthonából egyedül készült távozni saját gépjárművével. Miután az NVSZ védelmi tisztjei észlelték, hogy az I. r. panaszos a közlekedését úgy kezdte meg az autójával, hogy vadászfegyverei közül egyet sem vitt magával az otthonától kb. 20 méterre, 14 óra 40 perckor intézkedés alá vonták az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Az előállítás kezdetén az intézkedésben résztvevők közölték, hogy mely rendvédelmi szervet képviselik, illetve jól látható, NVSZ feliratú mellényt viseltek. Az I. r. panaszost tájékoztatták, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkednek vele szemben.

Ruházatát - a megbízhatósági vizsgálat során elkövetett bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszközének biztosítása, valamint támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele céljából - az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, majd az Rtv. 48. §-a alapján kezeit előbb hátra, majd kérésére, a gépjárműbe történő beültetését követően előre helyzetbe bilincseltek tekintettel arra, hogy a kényszerintézkedéssel érintett személy a rendőrség önvédelmi, elvezető és intézkedéstaktikai fogásokra is kiképzett tagja volt. Az I. r. panaszossal kapcsolatban felmerült a szökés veszélye, továbbá azt sem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy a rendőrség hivatásos állományú tagja, aki az intézkedés tárgyát képező bűncselekmény miatt rendkívül súlyos helyzetbe kerülhet, így az önkárosítás veszélye is fennállt. A bilincs alkalmazását megelőzően az I. r. panaszost a kényszerítő eszköz alkalmazásáról tájékoztatták. Az I. r. panaszos a vele szemben megkezdett intézkedés során mindössze néhány perc időtartamban tartózkodott az utcán, amely során rajta és az intézkedőkön kívül más nem közlekedett az érintett útszakaszon. Ezt követően az NVSZ védelmi tisztjei az I. r. panaszost egy rendőri jelleg nélküli szolgálati gépkocsiba ültették. A későbbiek során átültetésre került egy rendőri jelleggel ellátott szolgálati gépjárműbe. A helyszín és az I. r. panaszos lakásának külső biztosítását követően az NVSZ védelmi tisztjei értesítették a büntetőeljárás lefolytatására jogosult Központi Nyomozó Főügyészség ügyeletes ügyészét, Dr. D. B. századost. Az értesítést követően Dr. D. B. százados megkereste a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóságát az elsődleges helyszíni eljárási cselekmények, így többek közt a házkutatás végrehajtására. Az eljáró ügyész intézkedéseinek időszakában a II. r. panaszos hazaérkezett, akit az NVSZ védelmi tisztjei tájékoztattak arról, hogy a lakásukban bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszközének a megtalálása valószínűsíthető, ezért ott a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 149. § (2) bekezdés c) pontja alapján házkutatást fognak tartani. Az ingatlanba a házkutatás megkezdéséig az intézkedésben résztvevők, az Rtv. 43. §-a alapján, figyelemmel a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 11. § (1) bekezdés d) pontjára, nem engedtek be senkit, mivel a megbízhatósági vizsgálatral érintett I. r. panaszos a hivatali vesztegetés bűncselekmény elkövetése során átvett 50.000 forint készpénzt a rendelkezésre álló adatok alapján a házban rejtette el.

A H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság forrónyomos szolgálata a Központi Nyomozó Főügyészség házkutatást elrendelő határozatnak kézhezvétele után azonnal megkezdte a

nyomozási cselekmény végrehajtását, amelyen az eljárással érintett II. r. panaszos is részt vett, a Be. 149. § (4) bekezdésére figyelemmel.

A házkutatás végrehajtására 2017. március 9-én 18 óra 44 perckor és 19 óra 26 perc között került sor, amelynek kezdő időpontjában az NVSZ munkatársai az I.r. panaszost átadták a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Mélyégi Ellenőrző és Közterületi Támogató Osztály munkatársainak. 18 óra 44 percre, ameddig az I. r. panaszos az NVSZ munkatársainak az intézkedése alatt állt, vele szemben vezetősíjzat nem alkalmaztak. A házkutatás végrehajtásában az NVSZ helyszínen tartózkodó védelmi tisztjei nem vettek részt, a H.-B. M. Rendőr-főkapitányság Mélyégi Ellenőrző és Közterületi Támogató Osztályának a munkatársaival Z I. r. panaszos őrzését és a helyszín biztosítását látták el. A házkutatás során a bilincs alkalmazása továbbra is indokolt volt, mivel a lakásban több éles lőfegyver volt található, amelyek alkalmazására az I. r. panaszos kiképzésben részesült. A házkutatás során a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság eljáró nyomozói, a Be. 149. § (4) bekezdése alapján felszólították az I. r. panaszost, hogy a bűncselekmény elkövetéséből származó 50.000 forintot adja elő, amelynek az I. r. panaszos oly módon tett eleget, hogy a bizonyíték rejtekhelyeül a lakásban elhelyezett fegyvertároló-szekrényt jelölte meg, ezért a házkutatást ki kellett terjeszteni a fegyvertároló-szekrényre. A fegyvertároló-szekrényből a felnyitást követően előkerült az NVSZ védelmi tisztje által átadott, korábban csapdajegyzőkönyvben rögzített sorszámokkal rendelkező 50.000 forint.

A házkutatás végrehajtásával egy időben az I. r. panaszos akkori állományilletékes parancsnoka, Dr. Gy. J. r. dandártábornok, mivel beosztottja bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható, elrendelte a fegyvertárolás körülményeinek az ellenőrzését is, amelyet a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Igazgatásrendészeti Osztályának munkatársai hajtottak végre. A házkutatás befejezését követően, Dr. D. B. százados katonai ügyész utasítása értelmében, 2017. március 9-én 19 óra 26 perckor az I.r. panaszos személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedést, mivel annak indokai a tárgyi bizonyítási eszköz megtalálását követően már nem álltak fenn megszüntették, valamint a bilincset eltávolították. Az intézkedés során az I. r. panaszos rendőrségi objektumba nem került beszállításra. A NVSZ helyszínen tartózkodó munkatársai a megbízhatósági vizsgálattal érintett I. r. panaszossal kapcsolatban 14 óra 40 perctől 18 óra 44 percre, - előállítást, ruházatátvizsgálást, őrzést és helyszínbiztosítást – foganatosították. 18 óra 44 perctől 19 óra 26 percre az intézkedést a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai vették át, a házkutatás és a lefoglalás büntetőeljárás keretében, a Központi Nyomozó Főügyészség rendelkezései alapján került végrehajtásra a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai által. Az I. r. panaszos szabadon bocsátására az intézkedő ügyész a Be. 28. § (4) bekezdés a) pontja alapján adott ügyészi utasítása alapján került sor.

2) B. L. r. százados a H.-B.r Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Mélyégi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztály Közterületi Támogató Alosztály kiemelt főelőadója 2017. március 10-én az alábbi jelentést készítette.

2017. március 9-én 15 óra 30 perckor B. T. r. alezredes utasította, hogy a Közterületi Támogató Alosztály szolgálatban lévő állományának 3 tagja egy szolgálati gépjárművel vonuljon ki K. A. J. u. [...] szám alá, mivel ott a Nemzeti Védelmi Szolgálat munkatársai bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak, amely alapján végrehajtásra kerülő további eljárási cselekmények biztosításához a KTA segítségét kérték.

15 óra 40 perckor az egyéni védőeszközök felvétele után egy szolgálati gépkocsival elindultak K. településre. B. L. r. százados telefonon felvette a kapcsolatot Cs. G. T. r. szds. NVSZ megbízott kirendeltség vezetőjével, aki tájékoztatta, hogy K.-i Rendőrőrs parancsnokával szemben foganatosítottak személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedést és a további nyomozati cselekmények során szükséges a helyszínbiztosítás illetve a kényszerintézkedéssel érintett személy őrzése. 16 óra 55 perckor érkeztek a helyszínre A II. r. panaszos az ikerház másik felében a szomszédoknál tartózkodott. Gy. Z. r. ftörm. szolgálati kocsival a ház kapubejárójára állt és a jobb hátsó ülésre beültették az I. r. panaszost, előre bilincselte kezekkel, akinek ruházatát Gy. Z. r. ftörm. átvizsgálta, melyből közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, illetve bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe hozható tárgy nem került elő.

18 óra 40 perckor a HBMRFK forrányomos csoportja B. A. r. alezredes vezetésével megérkezett és 18 óra 45 perckor a házkutatást megkezdték. A házkutatás 19 óra 26 perckor befejeződött, melynek végeztével az I. r. panaszossal szemben a személyes szabadságot korlátozó intézkedés befejeződött és szabadon bocsátása 19 óra 26 perckor foganatosítva lett. A kényszerintézkedés során az I. r.

panaszosnak sérülése nem keletkezett, az intézkedéssel szemben panasszal nem élt. A házkutatás végeztével további intézkedések foganatosításához a KTA közreműködését sem az NVSZ sem a HBMRFK forrónyomos csoportjának vezetője, illetve a B. Rendőrkapitányság vezetője sem kérte, 19 óra 55 perckor a helyszínt elhagyták.

3) Dr. B. A. r. őrnagy a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztályról 2017. augusztus 1-én az alábbi jelentést tette.

2017. március 9-én 15 óra 45 perc körül a H.-B. Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztály vezetőjének helyettesétől azt az utasítást kapta, hogy vonuljon a főkapitányság első emeleti főkapitányi folyosójára, ott fog további eligazítást kapni, egy nyomozati cselekmény végrehajtásának vonatkozásában. Az I. r. panaszos lakóhelye előtti gépkocsibejárón parkolt a C. Közterületi Támogató Alosztály szolgálati gépkocsija. Annak hátsó ülésén előre bilincselte helyzetben volt az I. r. panaszos, szolgálati igazolványának felmutatásával a lakóháza előtti közterületen igazolta magát Dr. B.A. majd szóban közölte, hogy egy házkutatás végrehajtása végett van jelen én három kollégája, majd szóban azt is közölte az I. r. panaszossal, hogy készpénzt keresnek. Az I.r.panaszos együttműködéséről biztosította, majd mivel a lakása bezárt állapotban volt az őrzését ellátó két egyenruhás a gépkocsijához kísérté onnan magához vette a lakása kulcsait, majd kinyitotta lakóháza főbejáratát, és az ebédlő helyiségbe bementek, itt a házkutatásról rendelkező határozat tartalmának felolvasásával illetőleg egy példányának átadásával tájékoztatásra került az I. r. panaszos. Az I. r. panaszos a házkutatás során együttműködő volt, önként átadta a keresett dolgot ezért a házkutatás további folytatására nem került sor. A nyomozati cselekmény 2017. március 9-én 18 óra 44 perc és 2017. március 9. 19 óra 26 perc közötti időben került végrehajtásra. A házkutatás fent megjelölt időtartama alatt más eljárási cselekmény nem folyt. A házkutatás végrehajtása során az I. r. panaszos mindvégig előre bilincselte helyzetben volt.

4) A rendőrség mellékelte az előállítás végrehajtásáról /kényszerítőeszköz alkalmazásáról szóló jelentéseket, amelyek szerint a panaszossal szemben:

a) 2017. március 9-én 14 óra 40 perckor az Rtv. 29.§ (1) bekezdés 1) pontja szerint igazoltatást, az Rtv. 31.§ 1. bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálását, Rtv: 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása került alkalmazásra. A személyes szabadság korlátozásának / kényszerítő eszköz alkalmazásának helye: [cím]. szám előtti útszakaszon. Az intézkedés során a panaszossal szemben az Rtv: 48. § c) pontja alapján szökés megakadályozása érdekében bilincs alkalmazására került sor. A bilincset 2017. március 9. 14 óra 40 perctől 19 óra 16 percig alkalmazták, a 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint kezek előre, ill. hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés nem keletkezett. A kényszerítő intézkedés és/vagy eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 18.§ 1) bekezdése alapján az előállított a hozzátartozója/képviselőjének kiértesítését kérte. Kiértesítendő személy: II. r. panaszos

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása pontnál a panaszossal szemben intézkedő rendőr jelenti, hogy 2017. március 9-én 14 óra 35 perckor megjelent [cím] közelében, ahol az I. r. panaszossal kapcsolatban korrupciós bűncselekmény gyanúja merült fel. 14 óra 39 perckor az I. r. panaszos a lakóházának udvaráról kiállt a tulajdonát képező személygépkocsijával, amellyel a lakásától el kívánt hajtani. Az I. r. panaszost ekkor intézkedés alá vonta és közölte vele, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat munkatársai, valamint azt is, hogy vele szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést fognak foganatosítani. Ezt követően előzetes figyelmeztetés után az I. r. panaszos ruházat átvizsgálását M. N. c.r. alezredes hajtotta végre a szökést elősegítő, avagy szűrő, vágó eszközök feltalálása érdekében, melyet J. A. c.r. őrnagy biztosított. Az I. r. panaszos nadrágjának jobb oldali zsebéből 1 db. 2.000 forintos, 1 db. 1.000 forintos és 1 db. 500 forintos, azaz összesen 3.500 forint került elő. A ruházat átvizsgálást követően az I. r. panaszos előzetesen figyelmeztetésre került a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy a jogszerű intézkedésnek vesse alá magát, működjön együtt. Figyelmeztette, hogy szökésének megakadályozása érdekében kezei hátra helyzetben kerülnek megbilincselésre. A bilincselést M. N. c.r. alezredes hajtotta végre és J. A. c.r. őrnagy biztosította. Az intézkedés során személyi sérülés illetve anyagi kár nem keletkezett. Az Rtv. 33.§ 4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került. Az Rtv. 33.§ 4) bekezdés alapján az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került. Az intézkedő rendőr az I. r. panaszossal

szemben az általa elkövetett cselekmény miatt büntető eljelentést tett. Az I. r. panaszos további intézkedés céljából 18 óra 44 perckor átadásra került.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedése érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

Az I. r. panaszos beadványában előadta, hogy 2017. március 9-én az I. r. panaszost, aki szolgálaton kívül volt, a szolgálati mobiltelefonján 14 óra 39 perckor felhívta Dr. T. F. r. alezredest hogy hol tartózkodik. Megkérdezte továbbá, hogy be tud-e menni az I. r. panaszos a K.-i Rendőrőrsre, amelyre igennel válaszolt. Ezután beült az autójába és elindult a rendőrőrs irányába. Röviddel ezután megállásra kényszerítette őt egy vele szemben közlekedő autó, ennek következtében a mögötte levő autó is megállt. A 2 gépkocsiból kiszállt legalább 4, de lehet 5 személy, akik közölték az I. r. panaszossal, hogy a NVSZ tagjai.

A NVSZ tájékoztatása alapján az I. r. panaszosnak a megbízhatósági vizsgálatát rendelte el 2017. február 21-én. A vizsgálat 2017. március 1. és 2017. március 15. között volt. A megbízhatósági vizsgálat során 2017. március 9-én 13 óra 55 perckor a NVSZ fedett okmányokkal ellátott tárgyalótisztje személyesen találkozott az I. r. panaszossal [cím] alatt található lakása előtt, ahonnan [cím] található [...] nevű vendéglátóhelyre mentek. Az étteremben az NVSZ tárgyalótisztje annak ígéretéért cserébe, hogy az általa üzemeltetett tehergépjárművek nem lesznek ellenőrzés alá vonva az I. r. panaszos vezette Rendőrőrs illetékességi területén lévő, súlykorlátozással érintett útszakaszon történő áthaladásuk során, 50.000 forint készpénzt adott át az I. r. panaszosnak, aki azt eltette. Az esetet követően az NVSZ tárgyalótisztje az I. r. panaszost- kérésére-gépkocsival a lakására szállította, majd az I. r. panaszos a lakásába bement, ezt követően a tárgyalótiszt az I. r. panaszos tettenérésére és elfogására kijelölt NVSZ védelmi tiszteket tájékoztatta a történetekről. Tekintettel arra, hogy az NVSZ megbízhatósági vizsgálatot ellátó munkatársai tudomással bírtak arról, hogy az I. r. panaszos szabadidejében vadászati tevékenységet is folytat, illetőleg otthonában- engedéllyel-több éles lőfegyvert is tárol a közterületen biztonságosan végrehajtható intézkedés mellett döntöttek.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki. A 8.§-a szerint pedig a rendőr az általa észlelt

vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Az Rtv. 33.§ 2) bekezdés b) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; Az I. r. panaszos azzal a cselekményével, hogy az NVSZ tárgyalótisztjétől 50.000 Ft-ot elfogadott a cselekménnyel megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntettét, amely szerint „az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, a jogtalan előnyt vagy ennek ígérését elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. ac) hivatali helyzetével egyébként visszaél. Megállapítható, hogy egyértelműen felmerült a jogsértés elkövetésének gyanúja, amely intézkedést tett szükségessé, fennállt az intézkedési kötelezettség.

A fentieket összegezve a Testület arra az álláspontra jutott, hogy a rendőrségnek kellő jogalapja volt az intézkedés megkezdéséhez, így a panaszosnak nem sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállítását vizsgálta meg, amelynek kapcsán az alábbi álláspontra jutott.

A panaszos előadta, hogy véleménye szerint az előállítása nem volt jogszerű, szükséges, illetőleg arányos sem.

a) Az első vizsgált panaszelem az előállítás jogalapja volt.

Az I r. panaszos a beadványában előadta, hogy az előállítás megkezdésekor nem tájékoztatták, hogy miért van előállítva, illetve, hogy miért van megbilincselve, annak ellenére, hogy együttműködő magatartást tanúsított.

Az NVSZ tájékoztatása alapján az előállítás kezdetén az intézkedésben résztvevők közölték, hogy mely rendvédelmi szervet képviselik és tájékoztatták az I. r. panaszost, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkednek vele szemben.

Az Rtv. 33.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; Az I. r. panaszos azzal a cselekményével, hogy az NVSZ tárgyalótisztjétől 50.000 forintot elfogadott a cselekménnyel megvalósította a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntettét, ami intézkedést tett szükségessé, fennállt az intézkedési kötelezettség.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult

jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület véleménye szerint a rendőrséget intézkedési kötelezettség terhelte a bűncselekmény felderítése érdekében, így fennállt a panaszossal szembeni intézkedés – előállítás – megkezdéséhez szükséges mértékű gyanú.

b) Mivel azonban az idézett rendelkezés az előállítás végrehajtását az abban foglalt feltétel teljesülése esetére – bűncselekmény gyanúja – nem kötelező jelleggel írja elő, hanem az intézkedő rendőrnek mérlegelési jogkört biztosít, a Testület a rendőri intézkedést az arányosság követelményére figyelemmel is szükségesnek tartotta értékelni. Testület vizsgálta, hogy a jogalap birtokában foganatosított előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének, azaz, hogy volt-e lehetőségük az intézkedő rendőröknek arra, hogy kisebb jogkorlátozással járó intézkedést foganatosítsanak az intézkedés céljának elérése érdekében.

A rendőrségi álláspont szerint az I. r. panaszos személyes szabadságának korlátozására a bizonyítás érdekében feltétlen szükség volt, a tárgyi bizonyítási eszköz megtalálásáig, amely 14 óra 40 perctől 19 óra 26 percig tartott.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése rögzíti az arányosság követelményét. Eszerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A panaszosi és a rendőri előadások összevetése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos előállítása a tárgyi bizonyítási eszköz megtalálásának céljából szükséges volt. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az Rtv.-ben rögzített arányossági követelmény nem sérült a panaszos előállítása által, a rendőrök a lehető legkisebb jogkorlátozással járó intézkedést alkalmazták. A Testület szerint az előállításra kellő jogalap birtokában és az Rtv.15. §-a szerint került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az Rtv.-ben rögzített arányossági követelmény nem sérült a panaszos előállítása által, a rendőrök a lehető legkisebb jogkorlátozással járó intézkedést alkalmazták.

A Testület szerint az előállításra kellő jogalap birtokában került sor, az arányosság elvét figyelembe véve, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

c) A Testület ezt követően az előállítás időtartamát vizsgálta.

A panaszos előállítása 14 óra 40 perctől 19 óra 26 percig tartott. Az I. r. panaszost az otthonától kb.: 20 méterre vonták intézkedés alá, amely során az intézkedésben résztvevők közölték vele, hogy mely rendvédelmi szervet képviselik és tájékoztatták az I. r. panaszost, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkednek vele szemben. Ezt követően az I. r. panaszos ruházatát átvizsgálták, majd tájékoztatták arról, hogy kényszerítő eszközt fognak vele szemben alkalmazni és bilincset alkalmaztak az I. r. panaszossal szemben. Az I.r. panaszost először egy rendőri jelleg nélküli szolgálati gépkocsiba

ültették, majd egy rendőri jelleggel ellátott autóba ültették át. A házkutatás végrehajtására 18 óra 44 perc és 19 óra 26 perc között került sor. A házkutatás befejezését követően 19 óra 26 perckor az I.r. panaszos személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedést, mivel annak indokai a tárgyi bizonyítási eszköz megtalálását követően már nem álltak fenn megszüntették, valamint a bilincset eltávolították.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok alapján pontosan rekonstruálható, hogy mi történt az előállítás időtartama alatt. A Testület úgy foglalt állást, hogy a foganatosított rendőri cselekmények száma és jellege indokolta az előállítás hosszát, nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az előállítás ideje alatt szükségtelen, vagy indokolatlan holtidők lettek volna.

Ennek következtében a Testület a panaszos előállításának idejét arányosnak minősítette, amely nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát.

3) A Testület ezt követően vizsgálta a rendőrök szolgálati fellépésének módját.

A panaszos állítása szerint az intézkedés elején az eljáró rendőrök nem közölték vele, hogy miért van előállítva, illetve megbilincselve. Csak a későbbi házkutatás során egy civil ruhás közölte vele az intézkedés okát.

A rendőrségi álláspont szerint az előállítás kezdetén az intézkedésben résztvevők közölték, hogy mely rendvédelmi szervet képviselik, illetve jól látható, NVSZ feliratú mellényt viseltek. Az I. r. panaszost tájékoztatták, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkednek vele szemben.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. idézett bekezdése egyértelműen rendelkezik: az intézkedő rendőröknek az intézkedés megkezdése előtt egyebek mellett, a rendőri intézkedés eredményességét veszélyeztető körülmény hiányában nevüket és azonosító számukat, illetve az intézkedés célját közölniük kell.

Az előadások közötti ellentmondást további bizonyítékok hiányában nem lehetett feloldani, így a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy rendőrök betartották-e az Rtv. 20.§ előírásait.

Mindezek alapján a Testület úgy foglalt állást, hogy ekörben a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

4) A Testület ezt követően a panaszos ruházat átvizsgálásának jogalapját vizsgálta meg.

Az I. r. panaszos a beadványában előadta, hogy miután kiszállt a gépjárművéből, felszólították, hogy tegye fel a kezeit a kocsira, majd megkérdezték tőle, hogy van-e nála pénz. Amelyre azt válaszolta, hogy nem tudja, ezt követően ruházatátvizsgálást hajtottak végre vele szemben.

Az NVSZ tájékoztatása alapján az NVSZ tárgyalótisztje miután az I. r. panaszossal találkozott, majd az I.r. panaszos kérésére lakóhelyére hazavitte, tájékoztatta az I.r. panaszos tettenérésére és elfogadására kijelölt NVSZ védelmi tiszteket az eseményekről. Ezt követően –miután a védelmi tisztek meggyőződtek arról, hogy az I. r. panaszos a vadászfegyverei közül egyet sem vitt magával- az otthonától kb.20 méterre intézkedés alá vonták. Az előállítás kezdetén tájékoztatták, hogy mely rendvédelmi szervet képviselik és tájékoztatták az I. r. panaszost, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkednek vele szemben. Az I. r. panaszos ruházatát átvizsgálták, majd tájékoztatták a kényszerítő eszköz alkalmazásáról és bilincset alkalmaztak vele szemben.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolg. Szab.) 5. § (4) bekezdése alapján „A rendőri intézkedés során úgy kell eljárni, hogy a rendőr megelőzze megtámadását, lefegyverzését, továbbá akadályozza meg, hogy a figyelmét a szolgálati tevékenységtől elvonják, vagy lekötöttségét jogellenes cselekmény elkövetésére használják fel.”

29. § (6) bekezdése alapján a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az NVSZ védelmi tisztjeinek kellő jogszabályi felhatalmazásuk volt az általuk foganatosított intézkedésekhez, mivel felmerült a gyanú, hogy a feltételezett elkövetőnél van a korábban a tárgyalótisztől elfogadott – jegyzőkönyvben megjelölt és sorszámozott- 50.000 forint.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült az intézkedés során.

5) A Testület ezt követően a kényszerítő eszköz alkalmazásának megalapozottságát vizsgálta.

A panaszossal szemben az az Rtv. 48. § c) pont szökeés megakadályozása érdekében bilincs alkalmazására került sor.

A panaszos beadványában előadta, hogy az intézkedés során végig együttműködő magatartást tanúsított. A ruházat átvizsgálását követően a kezeit először hátra, majd miután jelezte, hogy fáj a csuklója a bilincs szorítása miatt, kérésére előre bilincselték.

A rendőrség tájékoztatása szerint az Rtv. 48. §-a alapján az I.r. panaszos kezeit előbb hátra, majd kérésére, a gépjárműbe történő beültetését követően előre helyzetbe bilincseltek tekintettel arra, hogy az I. r. panaszos a rendőrség önvédelmi, elvezető és intézkedéstaktikai fogásokra is kiképzett tagja volt.

A Szolg. Szab. 39. § (1) szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad. (3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A panaszossal szembeni bilincs alkalmazásának az ideje 2017. március 9-én 14 óra 40 perctől 19 óra 16 percig tartott. Az I. r. panaszost a bilincs alkalmazását megelőzően tájékoztatták a kényszerítő eszköz alkalmazásáról. A rendőrség tájékoztatása szerint az I.r. panaszos kezeit előbb hátra, majd kérésére, a gépjárműbe történő beültetését követően előre helyzetbe bilincseltek tekintettel arra, hogy az I. r. panaszos a rendőrség önvédelmi, elvezető és intézkedéstaktikai fogásokra is kiképzett tagja volt. Az I. r. panaszossal szemben fennállt a szökés veszélye, illetve az önkárosítás veszélye.

Az NVSZ a bilincs alkalmazása jogszerűségének alátámasztására az alábbiak szerint hivatkozik. A 12/2017. számú közigazgatási elvi határozat (a továbbiakban: 12/2017. elvi határozat) megállapította, hogy a bilincshasználat jogszerűségének vizsgálata az ügy egyedi körülményein kell, hogy alapuljon, értékelni kell, hogy a bilincs használatával érintett személyre, valamint az eljárási cselekményre tekintettel milyen speciális indoka van a fél bilincsből tartásának. A 12/2017. elvi határozat megállapította, hogy a bilincs alkalmazása során azt kell előtérbe helyezni, hogy van-e indok annak a feltételezésére, hogy a kényszerintézkedéssel, bilincseléssel érintett személy ellenáll, megszökik, sérülést, vagy kárt okoz, bizonyítékokat tüntet el. A Fővárosi ítéltábla 17. Pf. 20-755/2016/4, és a 17. Pf. 20. 707/2016/5. számú jogerős ítéletei a bilincs alkalmazásával kapcsolatos megállapításai jelen ügyben is relevánsak.

Ezen ítéletekben a Fővárosi ítéltábla - az egyik ügyben Fővárosi Törvényszék is - egyetértett azzal a jogi állásponttal, hogy lehetőség van a bilincs alkalmazására akkor is, ha az elfogandó személy az elfogáskor együttműködően viselkedik, és maradéktalanul végrehajtja a hatóság utasításait. Az ítéltábla szerint a bilincs alkalmazására akkor is sor kerülhet, ha nem tanúsít aktív ellenszegülést az intézkedés alá vont személy, de annak kialakulása előfordulhat és ennek megelőzése érdekében is indokolt lehet a bilincs használata.

A bilincs alkalmazásának jogalapját az Rtv. 48. § c) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés c) pontja teremtették meg. Figyelemmel kellett arra lenni, hogy az I. r. panaszos a rendőrség közrendvédelmi állományának önvédelemre és fegyverhasználatra kiképzett tagja volt, akinek személyi szabadságát bűncselekmény gyanúja miatt korlátozták. Ezen túl az érintett több lőfegyverrel rendelkezett, amelyek a házkutatás helyszínén, általa hozzáférhető helyen voltak, valamint a bűncselekmény tárgyi bizonyítási eszköze is az intézkedés helyszínén volt megtalálható. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az intézkedéssel érintett személy esetében az elkövetett bűncselekmény rendkívül súlyos egzisztenciális következményekkel jár, amely miatt is felmerülhet a

szökés fokozott veszélye. A bilincs alkalmazására az intézkedés során a lehető legrövidebb ideig került sor, figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 38. § (1) bekezdésére és a 41. § (6) bekezdésére. A bilincs alkalmazása nem okozott nagyobb hátrányt, mint amit az intézkedés indokolt.

Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

A Szolg. Szab. 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján került sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, vagy az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, vagy az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A konkrét esetben a rendőri fellépés vizsgálatkor a Testület elsődlegesen azt értékelte, hogy az I.r. panaszos ruházat átvizsgálásakor semmilyen szuró-vágó eszközt, fegyvert nem találtak az I. r. panaszosnál. Végig együttműködő magatartást tanúsított, nem voltak hangulatingadozásai, így viselkedése kiszámítható volt. A házkutatás során alkalmazott előre bilincselést jogszerűnek értékelte a Testület, mivel ott több éles lőfegyver is megtalálható volt a fegyvertárolóhelyben, amit szintén ellenőrzés alá vontak. Azonban a Testület úgy ítélte meg, hogy az I.r. panaszossal szemben a rendőrök indokolatlanul, jogszerűtlenül alkalmaztak bilincset az eljárás egyéb mozzanatainál.

Mindezekre tekintettel a Testület a bilincseléssel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga súlyos mértékben sérült.

5) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott hangnemet és bánásmódot.

A panaszos sérelmezte, hogy az otthonától kb.: 20 méterre az utcán hajtották végre vele szemben a kényszerintézkedést, mások előtt, ezzel az ő tekintélyét rombolva, emberi méltóságában megalázva. Továbbá sérelmezi, hogy majdnem 4 órán keresztül kellett a rendőrségi gépkocsiban ülnie megbilincselve az ott lakók szemeláttára. A II. r. panaszost lakásába nem engedték be, indulatos szavakkal megfélemlítették és azt mondták neki, hogy „örüljön neki, hogy nem a TEK-esek jöttek és taposták a földbe a férjét.”

A rendőrségi tájékoztatás szerint az I.r. panaszossal szemben megkezdett intézkedést a lehető leggyorsabban hajtották végre és csak néhány percet tartózkodott az utcán, ahol rajta és az intézkedőkön kívül senki nem tartózkodott. A bilincselés végrehajtására álló helyzetben, kerülve a kínzó, megalázó bánásmódot került sor. Ezt követően egy rendőri jelleg nélküli szolgálati gépkocsiba ültették. Ezután a háza előtt egy rendőri jelleggel ellátott gépkocsiba átültették. A II.r. panaszos,

amikor a helyszínre érkezett a szükséges és indokolt tájékoztatást a megfelelő hangnemben megkapta. Közölték vele, hogy az I.r. panaszossal közösen lakott házukba a tervezett házkutatás végrehajtásáig nem léphet be, mivel alaposan feltételezhető, hogy ott tárgyi bizonyítási eszközök megtalálhatóak. A II.r. panaszosnak felajánlották, hogy a várakozás idejére biztosítják számára a fűtött gépkocsiban történő elhelyezését, de ő ezzel nem élt, a szomszédjukhoz távozott.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Abban a kérdésben, hogy a rendőrök nem megfelelő hangnemet és bánásmódot alkalmaztak volna az I. panaszossal, illetőleg a II.r panaszossal szemben, a Testület nem tudott állást foglalni, mivel a panaszosi és rendőri álláspont között olyan mértékű ellentmondás feszült, amelyet a Testület – korlátozott eszköztárára tekintettel – nem tudott feloldani, így a történetek rekonstruálására nem volt lehetősége.

Minderre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az I.r. és II.r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a rendőrök által alkalmazott nem megfelelő hangnem és bánásmód tekintetében nem megállapítható, mivel a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni.

IV.

A Testület a fentiekben kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy 2017. március 9-én, a rendőrségnek kellő jogalapja volt az intézkedés megkezdéséhez, így a panaszosnak nem

sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület szerint az előállításra kellő jogalap birtokában került sor, így nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga. A Testület a panaszos előállításának idejét arányosnak minősítette, amely nem sértette a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető jogát. A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült az intézkedés során. A Testület a bilincseléssel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos emberi méltósághoz való alapvető joga súlyos mértékben sérült. A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az I.r. és II.r. panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme a rendőrök által alkalmazott nem megfelelő hangnem és bánásmód tekintetében nem megállapítható, mivel a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni.

Budapest, 2018.április 19.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET